

Til foreldre som har fått påvist lese- og skrivevansker

Infobrev dysleksi

Dysleksi er en spesifikk lærevanske som gjør det vanskelig å tilegne seg funksjonell lese- og skriveferdighet. Vanlige kjennetegn er vansker med ordkoding og staving. Dysleksi er en medfødt disposisjon som er livsvarig.

Hva har barnet rett på

Skolen kan sette inn en rekke tiltak for å tilrettelegge opplæringen til elever med lese- og skrivevansker.

1. Digitale støttesystemer. Egne dataprogrammer som kan hjelpe med skriving til de som har vansker med ordforråd og setningsstruktur. Kommunen betaler for programvaren og skolen hjelper eleven med å laste ned programmet på elevens datamaskin.
Programmet heter intowords. Dette programmet er kommunalt, og eleven mister tilgang når de slutter på grunnskole. Foresatte kan søke nav og personlig tilgang.
Det finnes også et program som heter Lingdys. Dette kan også foresatte søke nav om å få (les mer på [Hjelpemidler og tilrettelegging - nav.no](http://Hjelpemidler.og.tilrettelegging-nav.no))
Kunstig intelligens har også vist seg å være til stor hjelp for mange med dysleksi (se mer KI.ikrs.no)
2. Lydbøker. Statped tilbyr tjenester og ressurser for personer med spesielle behov. Her kan eleven få tilgang til lydbøker. Eleven meldes inn i skolelydbok, og der kan man finne skolebøker. I tillegg kan eleven laste ned en app som heter Tibi, der kan det også lånes biblioteksbøker.
3. Rett til utvidet tid på prøver. Foreldre kan søke skolen om å få utvidet tid på prøver/eksamen. Foreldre sender en kort og tydelig forespørsel til skolen. Med forklaring på hvorfor en trenger utvidet tid.
4. Aski Raski. Skolen har kjøpt inn et nettbasert verktøy for intensiv lesetrening. Verktøyet lærer elevene teknikk i å høre, skrive og lese. Programmet kan brukes hjemme og på skolen.
5. Lesekurs. Skolen tilbyr en rekke ulike leskurs på skolen. Leskurs er en del av skolen sin intensive leseopplæring har en varighet på rundt 6 uker.
6. Tilpasset opplæring. Skolen kan tilrettelegge på en rekke ulike måter; bruk av visuelle hjelpemidler, tilpasset lesevalg, ulike tekster, interaktiv læring, gruppelæring, skriftlige øvelser og opplæring i lesestrategier
7. Nasjonale prøver. Elever med vedtak for individuell tilpasset opplæring kan søke om fritak for nasjonale prøver. Hvis ditt barn ikke mottar individuell tilpasset opplæring skal alle nasjonale prøver gjennomføres. Det kan likevel legges til rette i form av hjelp til opplesing og lengre tid til gjennomføring.
8. Enkle tiltak. Enkle tiltak vurderes fortløpende. Det kan være plassering i klasserom, respekt for at ikke alle elever med dysleksi vil lese høyt og gi eleven følelse av tilhørighet.

9. Dysleksivennlig lærer handler om pedagogiske teknikker lærer bruker i timene. Det kan være å hjelpe eleven med struktur på skolehverdagen, forklare nye ord/begreper, gjenta viktige utsagn, bruk av korte setninger og god tavlebruk.
10. Rett til individuelt tilrettelagt opplæring er ikke styrt av diagnosen, men om eleven får tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Det er ikke uvanlig at elever med dysleksi kan ha tilleggsdiagnoser som ADHD, spesifikke språkvansker e.l. I disse tilfellene må skolen motta dokumentasjon fra sykehuset (foreldre må ta kontakt med fastlegen og be om henvisning til ABUP), avdeling for barn og unges psykiske helse (ABUP) og/eller pedagogiske og psykologiske tjenester (PPT) og/eller Habilitering for barn og unge (HABU).

Hva kan foreldre gjøre

Jo mer man leser, jo bedre leseflyt får man.

Snakk med barnet om hva dysleksi er. Dysleksi går ikke over, men gjennom lærte strategier, teknikker og innsats - kan de aller fleste elever klare å lese og skrive på en funksjonell måte.

Det aller viktigste dere kan gjøre er å legge til rette for at barna har mulighet til å lese, og gjøre leseopplevelsen så god som mulig.
Les gjerne sammen med barnet, og for barnet.

Vær tilgjengelig når leselekser skal gjøres, og hør på når de leser høyt. Stillelesing er en større kilde til feillesing og misoppfatning av innhold.

Jobb med oppgaver som

- **styrker leseflyten**
Her må tekster leses høyt. Bruk veksellesing hvis det blir for mye for eleven. Høytlesing for mindre søsken/andre barn er en fin oppgave.
- **øker ordforrådet**
Her kan eleven lese stille for seg selv. Viktig at eleven utsettes for flere ord og automatiserer flest mulig ord.
Ordkort og memory er aktuelle aktiviteter her.
- **fremmer leseforståelsen**
Snakk om teksten som leses, se på overskrifter og bilder, hva tror de teksten handler om? Bruk lydbøker når det er mulig, men det er viktig at de også øver på å lese tekster.

Dysleksi Norge er en interesseorganisasjon for alle med lese- og skrivevansker, matematikkvansker og språkvansker. For mer informasjon: <https://dysleksinorge.no>
Du finner også informasjon på stat.ped. sine sider: <https://www.statped.no>